

BASIN BİLDİRİMİ

Europa Nostra'nın Yönetim Kurulu, tehlikede olan kültür mirası sitelerinden Türkiye'deki Hasankeyf hakkında açıklamada bulundu.

Lahey, 29 Haziran 2017 – Avrupa'nın başta gelen kültür mirası teşkilatı olan Europa Nostra'nın Yönetim Kurulu, Kültür Bilincini Vakfı'nın önerisi ile 2016 En Tehlikede Olan 7 Kültür Mirası Siti Listesine alınmış olan Türkiye'deki Hasankeyf Antik Kenti ve çevresi hakkında bir açıklamada bulunmuştur. Açıklamada, Türk hükümetinin aldığı, dünyada çapında öneme sahip bu sit alanının usulüne uygun ve şeffaf bir şekilde gerekçesi oluşturulmadan ve yeterli telafi tedbirleri alınmadan sular altında kalmasına yol açacak bir barajın yapılması yönündeki kararından derin teessür duyulduğu belirtilmiştir. Yönetim Kurulu, özellikle, Zeynel Bey Türbesi'nin yöre halkına ve bilim çevrelerine yeterince danışılmadan taşınmış ve başka İslam eserlerinin hala büyük risk altında olmalarını da esefle kınamaktadır. Europa Nostra Yönetim Kurulu, Türk yetkili makamlarını, Türkiye'nin de imza koymuş olduğu Avrupa Sözleşmelerinde yer alan kültür mirası koruma ilke ve standartlarına uymaya ve açık ve şeffaf bir şekilde yerel topluluklar ve sivil toplum örgütleri ile usulüne uygun bir görüş alışverişi süreci başlatmaya davet etmektedir.

Europa Nostra Yönetim Kurulu Açıklaması

Europa Nostra Yönetim Kurulu, Europa Nostra'nın Finlandiya, Turku'da yapılan Avrupa Kültür Mirası Kongresi çerçevesinde 14 Mayıs 2017 günü toplanmış; Yönetim Kurulu'na, Türk hükümetinin uzun süreden beri planladığı şekilde, Timurlu geleneğini yansıtan bir anıt olan Zeynel Bey Türbesinin taşınması işleminin tamamlanmış olduğu bilgisi ulaşmıştır. Taşıma işlemi, Dicle Nehri üzerinde bulunan ve arkeoloji ve mimari bakımından önemli bir sit niteliğinde olan Hasankeyf'in sular altında kalmasına yol açacak devlete ait bir baraj inşaatı projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Bu taşıma işleminin yeterince dokümantasyon sağlanmadan ve, asıl önemlisi, yöre halkına veya bilim çevrelerine yeterince danışılmadan gerçekleştirilmiş olması üzücüdür. Halbuki, yöre halkı da bilim çevreleri de, Hasankeyf'in ören yeri olarak değerinin, sular altında kalmasıyla elde edilecek faydadan çok daha büyük olduğuna inanmaktadır. Zeynel Bey Türbesi dışında, örneğin 12'inci yüzyıldan kalma Artuklu köprüsü, 15'inci yüzyıla ait Eyyubi hükümdarı Sultan Süleyman cami-türbe külliyesi ve İmam Abdullah türbesi gibi başka İslam anıtlarının hala risk altında olmaları daha da üzücüdür. Bütün bu sebeplerle, Europa Nostra'nın EIB Enstitüsü ve Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası ile ortaklık halinde yürüttüğü program çerçevesinde Hasankeyf 2016 Avrupa'nın En Tehlikede Olan 7 Siti Listesine alınmıştır.

Europa Nostra Yönetim Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce geçenlerde çıkarılan bir kanunla 2013 yılında Türk mahkemelerince alınmış olan ilgili Çevresel Etki Değerlendirme Raporunun yetersiz olduğu yönündeki kararın geçersiz kılınmasını da esefle kınamaktadır.

Yukarıdaki endişe verici gelişmeler ışığında, Europa Nostra Yönetim Kurulu aşağıdaki hususları beyan etmektedir:

1) Hasankeyf'in öngörüldüğü üzere sular altında kalmasıyla, şimdiye kadar ortaya çıkarılmış en eski örgün insan yerleşimlerinden birine ait izler yok edilmiş olacaktır. Bu sit, sadece ulusal seviyede veya Avrupa seviyesinde değil bütün dünya için önem taşımaktadır. Bu nedenle, korunmasını sağlamanın sadece Türkiye'nin değil bütün uluslararası camianın üzerine düşen bir görev olduğuna inanıyoruz.

2) Hasankeyf, Avrupa Konseyi üyesi ülkeler arasında en zengin İslam anıtları hazinelerinden birine sahiptir. Bu kültür mirasının Avrupa'nın ortak kültür mirası açısından değerini bilen ve savunan kişiler olarak, Avrupa Konseyi'nin üye ülkelerinden olan Türkiye'nin hükümetinin aldığı, bu önemli sitin sular altında kalmasına ve dolayısıyla Avrupa'daki İslam kültür mirası örneklerinin en değerlilerinden birinin usulüne uygun ve şeffaf bir şekilde gerekçesi oluşturulmadan ve yeterli telafi tedbirleri alınmadan kaybedilmesine yol açacak bir barajın yapılması yönündeki kararını esefle kınıyoruz.

3) Türk yetkili makamlarını, Avrupa Konseyi'nin himayesi altında akdedilmiş olan ve Türkiye'nin de imza koymuş olduğu Avrupa Konvansiyonlarında (Granada Konvansiyonu ve Valletta Konvansiyonu) yer alan kültür mirası koruma ilke ve standartlarına uymaya davet ediyoruz. Ayrıca, Türk yetkili makamlarını, açık ve şeffaf bir şekilde yerel topluluklar ve sivil toplum örgütleri ile usulüne uygun bir görüş alışverişi süreci başlatmaya da kuvvetle davet ediyoruz. Artık çok geç olsa da, olağanüstü önem arz eden ve tehlikede olan bu kültür mirasına en iyi uluslararası uygulamaların bugünden itibaren tatbik edilmesi yine de faydalı olacaktır.

CONTACTS

Europa Nostra

Joana Pinheiro, Communications Coordinator
E: jp@europanostra.org
T: +31 63 43 65 985, M: + 31 6 34 36 59 85

Hasankeyf Matters

John Crofoot, Co-founder
E: johncrofoot@yahoo.com
T: +1 404 831 7757, +90 542 285 85 67

TO FIND OUT MORE

www.europanostra.org
<http://7mostendangered.eu/>
twitter.com/europanostra
www.facebook.com/europanostra
www.flickr.com/photos/europanostra

www.hasankeyfmatters.com
Facebook : [Hasankeyf Matters](https://www.facebook.com/HasankeyfMatters)
Twitter : [@HKMatters](https://twitter.com/HKMatters)

Arka plan bilgileri

Europa Nostra hakkında

[Europa Nostra](#) kültür mirası ile ilgili sivil toplum örgütlerinin tüm Avrupa'yı kapsayan federasyonudur. Aynı zamanda, kamu kuruluşları, özel şirketler ve şahıslardan oluşan geniş bir çevrenin de desteğine sahiptir. Avrupa'da 40'dan fazla ülkeyi kapsayan Europa Nostra, Avrupa'nın kültür ve doğa mirasını koruyup gündeme getirmeyi görev edinmiş sivil toplum mensuplarının sözcüsü niteliğindedir. Maestro Plácido Domingo kuruluşun başkanıdır. 1963'te kurulmuş olan Europa Nostra, bugün Avrupa'nın temsil gücü en yüksek olan kültür mirası ağı olarak kabul edilmektedir. Europa Nostra, özellikle En Tehlikede Olan 7 Sit programı vasıtası ile olmak üzere, Avrupa'nın tehlikede olan anıt, sit ve doğa alanlarını kurtarmak amacıyla kampanyalar düzenlemekte; Avrupa Birliği Kültür Mirası Ödülü/Europa Nostra Ödülleri ile bu konudaki başarılı çalışmaları teşvik etmekte; Avrupa Topluluğu kurumları ile yapıcı bir diyalog içinde ve [European Heritage Alliance 3.3](#)'ün eşgüdümü altında Avrupa Birliği'nin kültür mirasına ilişkin strateji ve politikalarının belirlenip uygulanmasına katkıda bulunmaktadır.

Hasankeyf Matters hakkında

[Hasankeyf Matters](#), Hasankeyf'in kendisi, tarihi ve ekonomik kalkınma potansiyeli hakkında bilgileri bir araya getirmek amacıyla 2012 yılında İstanbul'da kurulmuştur. İstanbul'da ve Hasankeyf'te oturan gönüllüleri ile, Hasankeyf'e ziyaretçi çekmek ve turistlere yönelik ticari hizmetler için temel oluşturabilecek olabilecek geleneksel etkinlikleri (örneğin bahçecilik, çobanlık, balıkçılık, toplayıcılık) tanıtmak amacıyla Hasankeyf'te yılda iki kez gerçekleştirilen "buluşmalar" tertip etmektedir. Hasankeyf Matters, [The Initiative to Keep Hasankeyf Alive](#) ve bir Türk sivil toplum örgütü olan [Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı](#) ile, Hasankeyf'in Europa Nostra'nın Avrupa Yatırım Bankası Enstitüsü ile ortaklık halinde ve Avrupa Birliği'nin Yaratıcı Avrupa programının desteği ile yürüttüğü En Tehlikede Olan 7 Sit programına aday gösterilmesiyle sonuçlanan başarılı bir ortak çalışma yürütmüştür.

Hasankeyf

Hasankeyf Eski Kenti ve çevresi. Dicle üzerinde bulunan Hasankeyf, Avrupa'nın en önemli mimari ve arkeoloji sitlerinden biridir. 12.000 yıllık bir tarihin izlerini taşıdığı gibi, zengin bir biyolojik çeşitlilik de sergilemektedir. İslam mimarisinin M.S. 12 ila 15'inci yüzyıllara ait bazı baş yapıtlarına sahip olan Hasankeyf, özellikle Artuklu ve Eyyubi dönemleri olmak üzere, Selçuklu şehir kültürünün en iyi korunmuş tanıkları arasında yer almaktadır. Büyük bir kültür mirasına sahip küçük bir şehir olan Hasankeyf, daha şimdiden yılda 500.000 civarında ziyaretçi çekmektedir ve bu sayının artması beklenmektedir. Hasankeyf'in tarih, mimari ve arkeoloji bakımından bölge için arz ettiği önemden dolayı, kamuoyunda da şehrin korunması yönünde güçlü bir destek vardır. Hasankeyf, 1978 yılında Türkiye'nin Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından Birinci Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir ve 1981 yılından beri Kültür Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün koruması altındadır. Hasankeyf'i tehdit eden en yakın tehlike, İlisu Barajı hidroelektrik santrali projesidir. Projenin planlanan şekilde tamamlanması takdirde, bu sit alanı 2018'e kadar 65 m su altında kalacaktır. Türk hükümetinin, seçili bazı anıtların kurtarılması ve sit alanının prestijli bir ziyaret yerine dönüştürülmesi yönünde bir düşüncesi vardır. Ancak, Hasankeyf'in orijinal yerinde muhafazası ekonomik olarak barajdan daha avantajlı olabileceği gibi, bu sit alanının kültür bakımından Türkiye için önemi zaten kıyas kabul etmeyecek kadar büyüktür. Hasankeyf, Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın önerisi ile, bu sitin kurtarılması ve kültür mirası sitlelerinin korunmaları ve sürdürülebilir bir nitelik kazanmaları yönünde bir diyaloga katkıda bulunulması maksadıyla 2016 En Tehlikede Olan 7 Kültür Mirası Siti Listesine alınmıştır. En Tehlikede Olan 7 Kültür Mirası Siti programı, 2013 Ocak ayında, kurucu ortak olarak EIB Enstitüsü ve bağlı ortak olarak Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası ile birlikte Europa Nostra tarafından başlatılmıştır. Programın ilham kaynağı, ABD Ulusal Tarihi Koruma Vakfı tarafından yürütülen ve başarılı olan benzer bir proje olmuştur. En Tehlikede Olan 7 Kültür Mirası Siti programı bir kaynak yaratma planı değildir. Programın amacı, eylemler için katalizör işlevi görmek ve "yaparak örnek olmak" ilkesini yaygınlaştırmaktır.